

Algemene Raad-Weigering goedkeuring patronaat

Standpunt van de Raad van Toezicht

1. Bij zijn beslissing tot weigering van de patronaatsgoedkeuring heeft de Raad van Toezicht zich gebaseerd op het volgende:

- De werkomgeving op het kantoor van appellant biedt naar het oordeel van de Raad van Toezicht onvoldoende waarborgen voor een behoorlijke en verantwoorde opleiding en begeleiding van één of meerdere stagiaires.
- Het kantoor van appellant is zo samengesteld dat appellant de enige advocaat is op het kantoor. Daarnaast werken er vier juridisch medewerkers, waaronder mrs. Y. en Z. Appellant is dus de enige opleider.
- De Raad van Toezicht beschikt over concrete aanwijzingen dat (tot voor kort) de werkomstandigheden van de stagiaires op het kantoor van appellant ronduit slecht waren: de werkdruk was regelmatig ontoelaatbaar groot, de secretariële ondersteuning ontbrak, het deelnemen aan verplichte opleidingsactiviteiten van de Jonge Balie werd ontmoedigd, stagiaires moesten zaken behandelen die zijn bij voorbaat kansloos achtten, stagiaires moesten zaken behandelen van een niveau en gewicht waar zij qua anciënniteit en ervaring niet aan toe waren, de druk om onevenredig te declareren (ook voor niet verrichte werkzaamheden) was zeer groot. Deze informatie is met name ontleend aan de verklaringen van voormalige stagiaires van appellant, mrs. F., C., G. en H.. In het najaar van 1999 kreeg de deken van de Raad van Toezicht – via deze stagiaires - signalen dat op het kantoor van appellant sprake was van een voor stagiaires onhoudbare situatie.
- Bovengeschetst beeld sluit aan bij de feiten en omstandigheden die voor de deken van de Raad van Toezicht in april 2000 aanleiding zijn geweest voor het indienen van een dekenklacht tegen appellant.
- De negatieve werkomstandigheden op het kantoor van appellant blijken ook uit het extreem hoge personeelsverloop op het kantoor van appellant. Begin 2000 stonden er nog acht advocaten op het briefpapier en thans is appellant de enige nog op het kantoor werkzame advocaat. Van alle stagiaires die ooit op het kantoor van appellant werkzaam zijn geweest, is er slechts één - mevrouw mr. J. – die het kantoor niet vóór het afronden van de stage heeft verlaten.
- Naast de grote zorg over de werkomstandigheden op het kantoor van appellant, acht de Raad van Toezicht ook van belang de omstandigheden die geleid hebben tot de dekenklacht. Deze dekenklacht is gebaseerd op het excessieve declareren van appellant, de misleiding door de vermelding van niet op het kantoor werkzame personen op het briefpapier, het handelen in strijd met de Boekhoudverordening 1998 en een zodanige algehele kantoor situatie dat appellant er geen blijk van geeft de praktijk behoorlijk uit te kunnen oefenen.
- Niet verwacht kan worden dat appellant de vereiste opleiding en begeleiding kan bieden

aan mrs. Y. en Z., nu hij – als enige advocaat op zijn kantoor – ook belast is met de begeleiding van de juridisch medewerkers, mrs. B. en A. Laatstgenoemden hebben enige praktijkervaring, maar niet zodanig dat zij geen begeleiding meer behoeven.

• De Raad van Toezicht heeft het grote belang van appellant bij uitbreiding van zijn kantoor met één of meerdere stagiaires nadrukkelijk meegewogen, maar komt tot de conclusie dat dit belang ondergeschikt is aan het reële gevaar dat er wederom één of twee stagiaires onder onacceptabele werkomstandigheden aan het werk gaan.

Standpunt van appellant

2. Appellant brengt in zijn (aanvullend) beroepschrift het volgende naar voren:

- Ten onrechte heeft de Raad van Toezicht overwogen dat diverse gewezen stagiaires hun stage ten kantore van appellant niet met goed gevolg zouden hebben afgerond. Immers, mr. J. heeft haar Beroepsopleiding afgerond; dit geldt ook voor mrs. C., D. en G. Iets anders is dat de drie laatstgenoemden het kantoor voor afloop van de stageperiode hebben verlaten, maar dat was een persoonlijke beslissing. Voormalige stagiaires hebben op het kantoor van appellant geen vertraging opgelopen bij de stage of Beroepsopleiding.
- De verklaringen van de vier ex-stagiaires – op verzoek van de deken van de Raad van Toezicht afgelegd – zijn gekleurd, omdat appellant met hen gebrouilleerd was, met name over de financiële afwikkeling van het einde van hun dienstverband en de wijze waarop zij de onder hun hoede gegeven zaken afgewerkt c.q. overgedragen hebben. De deken heeft deze vier ex-stagiaires hierop geselecteerd en heeft op genoemde verklaringen tevens zijn dekenklacht jegens appellant gebaseerd.
- Sedert zijn hernieuwde beëdiging van april 1995 is appellant tuchtrechtelijk geheel “blanco”. Hij verwijst in dit verband naar twee uitspraken van het Hof van Discipline en twee verklaringen van mevrouw K. en mevrouw L. Daaruit zou tevens blijken dat mr. C. (ex-stagiaire) onder nauwgezette supervisie van appellant werkzaam is geweest en dat cliënten te allen tijde uitdrukkelijk op hun financiële positie worden gewezen.
- Uit alle overgelegde “producties” blijkt dat het ten kantore van appellant in alle opzichten toegaat zoals zulks binnen de marges van hetgeen een advocaat betaamt, gebruikelijk is.
- De verklaringen die op verzoek van de deken van de Raad van Toezicht zijn afgelegd, zijn niet alleen uiterst tendentius en suggestief, maar op sommige punten regelrecht in strijd met de waarheid, en daarmee bepaald niet als objectieve graadmeter aan te merken.
- In de periode september 1999 tot januari 2000 heeft appellant door bijzondere omstandigheden (het overlijden van zijn zoontje, hetgeen heeft geleid tot een ontheffing in het kader van de Verordening permanente opleiding) het kantoor niet kunnen laten functioneren, zoals dat normaal gebruikelijk is. De (deken van de) Raad van Toezicht heeft zich te eenzijdig gebaseerd op deze periode, waarin ook eerder genoemde vier ex-stagiaires werkzaam waren bij appellant.
- De Raad van Toezicht heeft zich bij zijn afweging louter gebaseerd op eerder genoemde

tendentieuze verklaringen van de vier ex-stagiaires, zonder in te gaan op het verzoek van appellant om ook de huidige kantoorgenoten te horen.

- De huidige kantoorstamstelling is inmiddels aldus, dat naast de in de beslissing van de Raad van Toezicht vermelde personen (appellant en vier juridisch medewerkers) ook mr. M. aan het kantoor van appellant verbonden is. Laatstgenoemde heeft ± zes jaar ervaring als advocaat en zal in december 2000 beëdigd zijn als advocaat en procureur. Ook mr. M. is te allen tijde aanspreekbaar voor de overige drie jongere juristen.
- De praktijk is inmiddels qua omvang gehalveerd en het aannamebeleid voor nieuwe zaken is gereguleerd aan de hand van door het kantoor opgestelde criteria waardoor een nieuw zakenbestand is ontstaan van louter betalende zaken met een overwegend civielrechtelijk en / of fiscaalrechtelijk karakter, enkele strafzaken, vreemdelingenzaken en bestuursrechtelijke zaken.
- Maatgevend voor het antwoord op de vraag of appellant geschikt is als patroon, is hoe de situatie op dit moment en in de nabije toekomst is. In dat opzicht voldoet het kantoor en de leiding daarvan, aan alle voor het begeleiden van advocaat-stagiaires te stellen eisen, zowel ten aanzien van de beoogde patroon, de ondersteuning van andere zijden, de mogelijkheid opleiding te volgen, de kwaliteit van de praktijk en de exploitatie van het kantoor dat een gezonde financiële basis heeft.

Het oordeel van de Algemene Raad

Ontvankelijkheid

3. Ingevolge art. 18 lid 2 van de Stageverordening staat tegen het bestreden besluit van de Raad van Toezicht administratief beroep open op de Algemene Raad.
4. Het beroepschrift d.d. 28 augustus 2000 is op 30 augustus 2000 ontvangen door de Algemene Raad. Het beroep is ontvankelijk nu het conform de artikelen 6:7, 6:8 lid 1, 3:41 en 6:9 Awb is ingediend binnen zes weken na de verzending op 10 augustus 2000 van het bestreden besluit.

Ten gronde

5. Zoals hierboven vermeld bij het procesverloop, zijn verschillende van de door appellant toegezonden stukken ingediend na het verstrijken van de termijn van tien dagen voor indiening als bedoeld in art. 7:18 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht. Tijdens de hoorzitting bij de Algemene Raad heeft de deken van de Raad van Toezicht desgevraagd verklaard er geen bezwaar tegen te hebben dat deze te laat ingediende stukken in deze procedure worden betrokken. De Algemene Raad zal deze stukken daarom bij zijn besluitvorming betrekken.
6. De Algemene Raad stelt voorop dat de bevoegdheid tot patronaatsgoedkeuring door de Raad van Toezicht op grond van art. 4 lid 1 Stageverordening 1988, een ruime bevoegdheid

is die de Raad van Toezicht tamelijk veel beleidsvrijheid geeft. In onder meer zijn uitspraak van 28 december 1999, Advocatenblad 4 februari 2000, heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat het gerechtvaardigd is dat de Raad van Toezicht het door hem bij zijn bevoegdheid tot goedkeuring van het patronaat te behartigen belang, namelijk het belang van de opleiding van de stagiaires, ruim uitlegt. In het verlengde van deze uitspraak heeft dezelfde Afdeling bestuursrechtspraak in een uitspraak van 17 februari 2000 geoordeeld dat in het kader van de ruime beoordelingsvrijheid van de Raad van Toezicht bij de goedkeuring van het patronaat, ook het gedrag van de patroon zoals dat tot uitdrukking is gekomen in de jegens hem geuite klachten, in aanmerking mag worden genomen en een grond kan zijn voor de weigering van de goedkeuring.

7. In het licht van dit uitgangspunt overweegt de Algemene Raad het volgende. Gebleken is dat er op het kantoor van appellant in ieder geval in de afgelopen ruim anderhalf jaar kennelijk sprake is (geweest) van aanmerkelijke onrust en een groot verloop in de op het kantoor werkzame advocaten, advocaat-stagiaires, juristen en ondersteunende medewerkers. In genoemde periode sinds augustus 1999 zijn in ieder geval vijf advocaat-stagiaires vóór afronding van hun stage (maar na het behalen van hun beroepsopleiding advocatuur) van het kantoor van appellant vertrokken, te weten mrs. G. (per 30 november 1999), C. (per 31 augustus 1999), F. (per 1 maart 2000), H. (per 1 mei 2000) en D. (per 31 januari 2000). In een eerdere periode heeft stagiaire mr. N. (begonnen in oktober 1995) het kantoor van appellant vóór het afronden van de stage en de beroepsopleiding verlaten (vertrek per 14 oktober 1997). Van de stagiaires die appellant sinds zijn beëdiging op 17 april 1995 heeft begeleid, heeft één stagiaire – mr. J. – haar stage op het kantoor van appellant afgerond (in december 1998). Ook zijn van het kantoor van appellant vertrokken mrs. P. (per 20 juli 1999) en Q. (per 1 januari 2000), beiden advocaat.

8. Tijdens de hoorzitting bij de Algemene Raad is komen vast te staan dat het kantoor van appellant thans bestaat uit:

- Ø Appellant, advocaat met meer dan zeven jaar ervaring
- Ø Mr. Y., juridisch medewerker bij appellant sinds 14 oktober 1999
- Ø Mr. Z., juridisch medewerker bij appellant sinds 4 oktober 1999
- Ø Mr. R., juridisch medewerker bij appellant sinds januari 2001

Appellant heeft tijdens de hoorzitting verklaard dat het dienstverband met mr. M. – die van 4 oktober 1991 tot 23 april 1997 in Nederland als advocaat ingeschreven heeft gestaan -, onlangs voortijdig is beëindigd. Mrs. B. en A. die ten tijde van het nemen van de bestreden beslissing door de Raad van Toezicht nog als juridisch medewerkers werkzaam waren op het kantoor van appellant, hebben het kantoor inmiddels ook verlaten.

Dit betekent dat appellant in deze samenstelling de enige advocaat en begeleider is voor de drie juridische medewerkers en bij goedkeuring van het patronaat ook de enige opleider en begeleider op het kantoor zou zijn voor mrs. Z. en Y.

9. De Algemene Raad constateert voorts dat tegen appellant sinds zijn beëdiging in 1995 een aanzienlijk aantal klachten is ingediend door zowel cliënten als ook de deken. Een aantal van deze klachten is nog in behandeling. Volgens de onweersproken verklaring van

de Deken zijn er sinds de beëdiging van appellant zestien klachten tegen hem ingediend, waarvan zeven klachten zijn ingetrokken en vier nog in behandeling zijn. Vijf klachten zijn ongegrond zijn verklaard, waarvan twee door het Hof van Discipline.

10. De Algemene Raad onderscheidt de volgende voor zijn beslissing essentiële omstandigheden:

- de wijze waarop het kantoor van appellant op dit moment is opgebouwd - waarbij alleen appellant als opleider en begeleider zou (kunnen) optreden voor twee stagiaires, mrs. Y. en Z., en één (of mogelijk meerdere) juridisch medewerkers, geeft het kantoor als opleidingsplaats een tamelijk kwetsbare structuur,
- de grote onrust op het kantoor van appellant, zowel veroorzaakt door, als tot uitdrukking komend in het grote verloop onder met name advocaat-stagiaires waarvan er van de zeven slechts één de stageverklaring onder appellant heeft ontvangen, alsmede
- de (ambtshalve) klachten tegen appellant die nog in behandeling zijn en die ook voor onrust zorgen. De Algemene Raad is van oordeel dat deze omstandigheden zelfstandig en in ieder geval tezamen en in onderlinge samenhang, onvoldoende waarborg opleveren voor een goede opleiding en begeleiding van mrs. Y. en Z. door appellant. De Algemene Raad is van oordeel dat de Raad van Toezicht, gelet op de aard en ruime omvang van zijn goedkeuringsbevoegdheid als hierboven onder 30. uiteengezet, en alle relevante omstandigheden en belangen meegewogen, waaronder het belang van appellant bij uitbreiding van zijn kantoor enerzijds en het belang van een goede opleiding en begeleiding van mrs. Z. en Y., de bescherming van cliënten en het waarborgen van de kwaliteit van de beroepsgroep anderzijds, terecht goedkeuring heeft onthouden aan het patronaat van appellant over mrs. Y. en Z..

Beslissing

11. De Algemene Raad verklaart het beroep van appellant ongegrond.